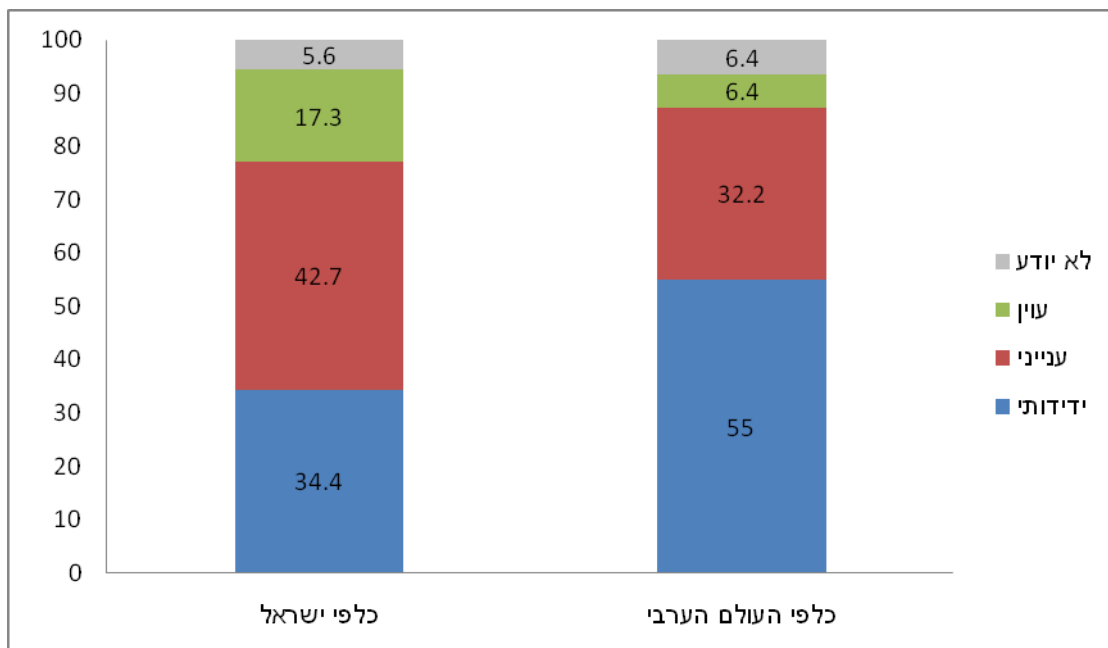

מדד מלחמה ושלום אפריל 2010 פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

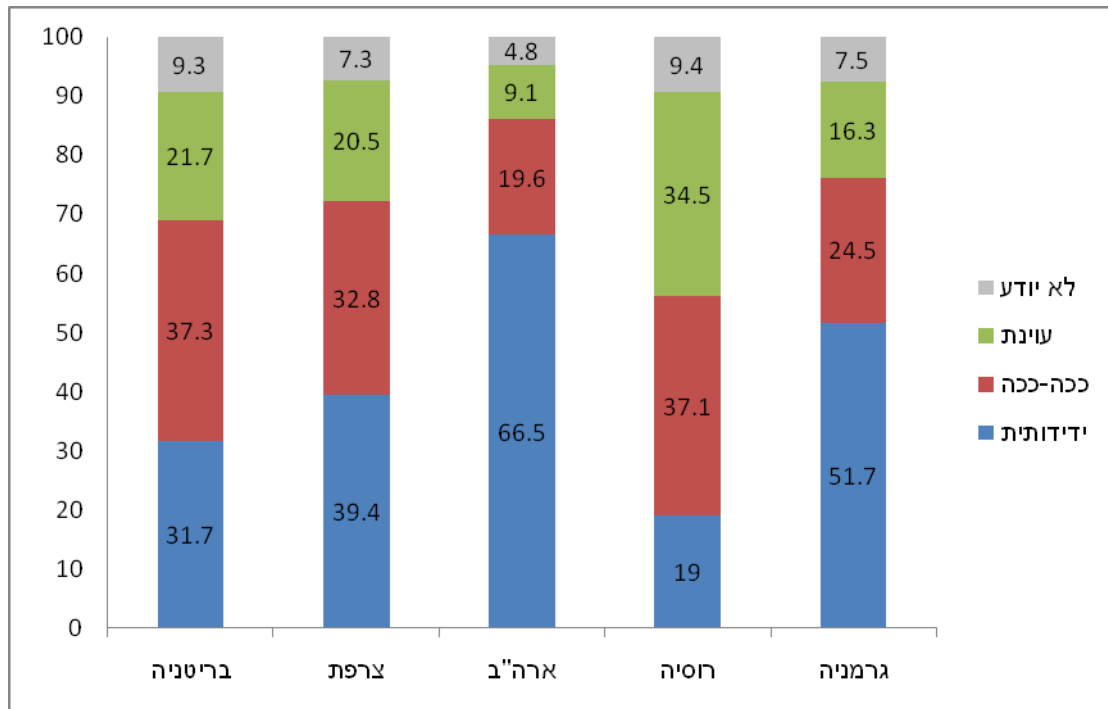
חרף המתיחות המתמשכת בין וושינגטון לירושלים, רוב ברור – 61% - בציבור הישראלי בכללותו מגדיר את יחסי שתי המדינות טובים מאוד או טובים (בציבור הערבי בלבד, שיעור המעריכים יחסים אלה כטובים הוא גבוה בהרבה – 79%). עם זאת, שיעור המגדירים את היחסים כ"טובים מאד" (14%) נמוך במידה ניכרת משיעור המגדירים יחסים אלה כ"די טובים" (47%). ממצא זה מתיישב עם הדעה השכיחה – 46% - היא כי יחסים אלה התדרדרו לאחרונה. 34% סבורים כי הם נשארו כשהיו ואילו 14% בלבד מעריכים שהם השתפרו (השאר אינם יודעים).

מי מבין שני המנהיגים – ביבי נתניהו או ברק אובמה – אחראי לדעת הציבור להידרדרות ביחסים בין שתי המדינות? על כך ניתן ללמוד בעקיפין מהתשובות לשאלה כיצד הם מנהלים את היחסים בין שתי המדינות. התשובות מלמדות כי הערכת האופן שבו מנהל ראש הממשלה נתניהו את היחסים עם ארה"ב היא גבוהה יחסית: הרוב - 56% - נותנים לו ציון טוב או טוב מאוד על ניהול יחסים אלה (33% נותנים לו ציון רע או רע מאוד בתחום זה ואילו 11% אינם יודעים). לעומתו, הנשיא אובמה מקבל ציון טוב או טוב מאוד רק מ 43% מהנשאלים, שעה ש- 48% נותנים לו ציון רע או רע מאוד על ניהול יחסיו עם ישראל (9% אינם יודעים).

האם הנשיא אובמה נתפס אפוא כעוין לישראל? הממצאים מורים שאין זה כך, שכן הדעה השכיחה היא כי יחסו לישראל הוא ענייני, אלא שהוא נתפס כידידותי לעולם הערבי. כך, לשאלה: "להרגשתך וממה שאתה שומע, מהו היחס של הנשיא אובמה כלפי ישראל?" ענו 43% כי הוא ענייני-ניטרלי, 34% שהוא ידידותי מאוד או ידידותי, ואילו 17% הגדירו את יחסו עוין או עוין מאוד לישראל (6% לא ידעו). לעומת זאת, בהתייחס לעולם הערבי הייתה התפלגות התשובות לאותה שאלה בכלל הציבור: 55% ידידותי מאוד או ידידותי, 32% - ענייני-ניטרלי ו 6% בלבד עוין או עוין (7% לא ידעו). יש לציין כי בקרב הציבור הערבי בנפרד, התמונה הפוכה – 64% סבורים כי הנשיא אובמה ידידותי או ידידותי מאוד כלפי ישראל, ואילו רק 44% מעריכים כך את יחסו לעולם הערבי.

חזרנו ובדקנו הפעם את הערכת הציבור בארץ כלפי מידת הידידותיות או העוינות של מספר מדינות כלפי ישראל. המדרג ברור: כבעבר, ארה"ב עומדת בראש המדינות הידידותיות (66.5%), לאחריה גרמניה (כ-52%), נמוך בהרבה נמצאות צרפת (כ-39%) ולאחריה בריטניה (כ-32%) שבעבר הייתה שנייה לארה"ב בתפיסת מידת ידידותה לישראל, ובסוף משתרכת רוסיה עם 19% בלבד המעריכים אותה כידידותית לישראל.

ממצא מעניין, אם כי לא ממש מפתיע, הוא כי הרוב המכריע בציבור הישראלי אינו רואה קשר בין התנהלותה של ישראל לבין הביקורת כלפיה בעולם. כך, 73% (!) סבורים כי לא משנה מה ישראל תעשה, וכמה רחוק היא תלך בכיוון של פתרון הסכסוך עם הפלסטינים, העולם ימשיך להיות ביקורתי מאוד כלפיה. מעניין לציין, כי בקרב מצביעי כל המפלגות עד אחת, מצאנו רוב (הקטן ביותר כצפוי בקרב מצביעי מרצ – 55%) הסבור כן! ואף על פי כן, כבעבר, גם הפעם מצאנו בכלל הציבור רוב ברור – 64% - הסבור כי דחוף מאוד או דחוף לישראל שהשיחות עם הפלסטינים יחודשו. כאן פילוח על פי מפלגות העלה רוב גדול במיוחד בקרב מצביעי קדימה, מרצ ועבודה – 87%, 80% ו- 77% בהתאמה. רוב קטן יותר נמצא בקרב מצביעי ליכוד – 61% כאשר בשאר המפלגות רק מיעוט סבור כי מהלך כזה הוא דחוף.

מעבר לכך, הציבור חצוי בשאלה האם בנימין נתניהו מוכן עקרונית וגם עושה מהלכים אמיתיים כדי להגיע להסכם עם הפלסטינים, כאשר שיעור המסכימים לכך (45.5%) עולה רק במעט על שיעור מי שאינם מסכימים לאבחנה זו (43%). בציבור הערבי בנפרד, הרוב המכריע – 72% - משתייך לשוללים. פילוח על פי הצבעה בבחירות 2009 מעלה כי הבוטחים ביותר בכוונותיו אלו של נתניהו הם מצביעי ש"ס – 83%, ולאחריהם מצביעי מפד"ל – 75%, ליכוד – 72.5%, מבין מצביעי עבודה 51% והלא מאמינים ביותר הם מצביעי 15% מר"צ.

מדדי משא ומתן:

מדגם כללי: 57.6; מדגם יהודי: 56.1

מדד המלחמה והשלום נכתב ע"י פרופ' תמר הרמן ופרופ' אפרים יער, וממומן על ידי "תוכנית אוונס ליישוב סכסוכים וגישור" באוניברסיטת תל-אביב והמכון הישראלי לדמוקרטיה. את הראיונות הטלפוניים ביצע מכון ב. י. כהן באוניברסיטת תל-אביב ב-4-3 במאי 2010, והם כללו 518 מראיינים/ות, המייצגים את האוכלוסייה הבוגרת בארץ (לרבות יש"ע והקיבוצים). סעות הדגימה למדגם בגודל זה היא כ- 4.5%.